

2023-08-31

Klimat- och näringslivsdepartementet

Dnr: KS 2023/00500

103 33 Stockholm

Remissvar över betänkandet Värdet av vinden – kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18)

Sammanfattning

Ockelbo kommun (Kommunen) ställer sig delvis bakom förslagen, som handlar om att ge kommunerna incitament att tillstyrka fler vindkraftsanläggningar, samt att kompensera boende och lokalsamhälle som påverkas av vindkraftpark.

Kommunen anser att en reglering av en kommunal skatteintäkt från storskalig vindkraft är angelägen för att skynda på utbyggnaden av energiproduktionen och därför bör frågan skyndsamt hanteras av regeringen.

Kommunen delar utredningens förslag att ägare av bostadsbyggnader, inom ett visst avstånd från vindkraftverk, får rätt till del av den intäkt som verken genererar, men anser att den nedre gränsen för hur lågt taxeringsvärde en ytterligare byggnad, vid sidan fastighetens högst värderade småhus, måste ha för att berättiga till intäktsdelning ska sänkas.

Kommunen anser att det är rätt tänkt att det ska finnas en möjlighet för fastighetsägare att få sin fastighet, som ligger nära en landbaserad vindkraftsanläggning, inlöst.

Kommunen ställer sig bakom SKR:s förslag att kommunen ska förena sin tillstyrkan av en vindkraftsanläggning med ett krav på att anläggningen ska finansiera lokalsamhällets utveckling. Detta förutsätter dock att ett ramverk kommer till stånd, som tydliggör och reglerar kommunens inblandning.

Kommunen ser positivt på förslaget om ett statligt stöd för att stärka kommunernas förmåga till energiplanering och fysisk planering gällande vindkraft. Den föreslagna perioden behöver förlängas och bidragets storlek ses över för att kunna nyttjas och få avsedd effekt. Kommunen avstyrker i föreliggande form förslaget om att koppla tillämpningsområdet till det enskilda verkets höjd. Kommunen anser att det är väsentligt bättre att koppla tillämpningsområdet till miljöprövnings-förordningen och den tillståndsplikt som regleras där.

Inga förslag om kommunal intäkt

Genom att begränsa utredningen till att inte omfatta ett förslag om hur ett system för hantering av kommunala intäkter från vindkraften ska se ut, lämnas viktiga frågor outredda. Kommunen ställer sig kritisk till denna begränsning av utredningen. Det finns fortsatt en oklarhet om den ekonomiska framtiden för vindkraftsetableringar, både för kommuner och vindkraftsbolag. Kommunen anser att en kommunal skatteintäkt från storskalig vindkraft är angelägen och regeringen behöver skyndsamt bereda och remittera ett sådant förslag, baserat på utredningens erfarenheter och underlag. Förslaget på skatteintäkter till kommunerna måste byggas upp på ett sådant sätt att det även omfattar befintlig storskalig vindkraft, inte bara kommande etableringar.

Rätt till intäktsdelning för boende

Kommunen ser det som positivt att ägare av bostadsbyggnader inom ett visst avstånd från större vindkraftverk får rätt till del av den intäkt som verken genererar. Kommunen anser dock att den föreslagna nedre gränsen för värdet på en ytterligare bostadsbyggnad, som ger rätt till ersättning enligt förslaget, är för högt satt och färre ägare av bostäder skulle få ersättning på orter där värdet på fastigheter är lågt.

Rätt till inlösen av bostadsfastighet

Kommunen är positiv till att det införs en rätt för den som äger en fastighet med byggnad för boende nära en landbaserad vindkraftsanläggning att kunna få sin fastighet inlöst av tillståndshavaren. Kommunen förstår att författningsförslaget inte är helt färdigberett, exempelvis i förhållande till fastighetsbildningslagen och jordabalken.

Krav på finansiering av lokalsamhällets utveckling

Kommunen ställer sig bakom det yttrande som Sveriges Kommuner och Regioner lämnat och som innebär att det är viktigt att skapa ett förtydligande runt dagens förfarande med olika former av bygdepeng, och ser positivt på utredningens intentioner. Kommunen (och SKR) ser inte några hinder mot att det tydligare framgår att, och i så fall på vilket sätt, en vindkraftsoperatör kan göra egna överenskommelser med lokalsamhället. Kommunen (och SKR) avstyrker däremot det föreliggande förslaget, som är svårförståeligt och otydligt, och anser att det kräver fortsatt bearbetning.

I den kommunala kompetensen ingår att via skatteintäkter fördela medel för kommunens behov. Ett system där kommunen får skatteintäkter baserat på vindkraftsetableringarna, skulle ge kommunen medel att investera i sin utveckling på ett etablerat och välförankrat sätt. Kommunen (och SKR) ser däremot en lång rad problem med föreslagen reglering. Det är ett främmande system, med oklara roller och uppgifter med gränser till kommunens myndighetsutövning. Syftet med att staga upp regelverket runt bygdepengar från vindkraften, riskerar på detta sätt att motverkas. Ett oreglerat och otydligt system riskerar att ersättas av ett

visserligen reglerat men likaledes otydligt system. Det är oklart vilka föreningar som är tänkta att vara berättigade till stöd.

Likaså är det oklart vem som ska bedöma föreningarnas demokratiska förankring och bidrag till lokalsamhällets utveckling, och på vilka grunder. Det framgår inte heller om föreningar kan nekas ersättning om de inte, eller inte längre, bedöms bidra till lokalsamhällets utveckling och på vilka grunder detta i så fall kan ske. Det är också svårt att se framför sig hur utveckling, framväxt och avveckling av föreningar ska hanteras under den relativt långa tid som en vindkraftsanläggning finns i drift. Förslaget riskerar att leda till en icke önskvärd administrativ börda för kommunen, och sannolikt också för verksamhetsutövaren. Det tillkommande administrativa arbetet är heller inte finansierat enligt finansieringsprincipen, vilket det borde vara så som tillkommande uppgift för kommunerna.

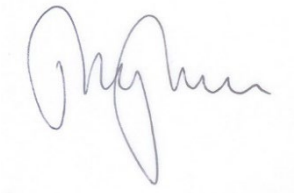
Sammantaget anser Kommunen (och SKR) att oklarheterna i detta förslag riskerar att bidra till negativa diskussioner runt vindkraften, mer än att ge positiva effekter av etableringarna. I en fortsatt bearbetning av regleringen av byggededel, vill Kommunen (och SKR) understryka att kommunen skulle kunna, utifrån sin lokalkännedom och lokalförankring, vara väl lämpad att hantera en bygdepeng till den lokala utvecklingen. Detta under förutsättning att avsättandet av en bygdepeng är skild från den kommunala tillstyrkan, och även i övrigt tydligt reglerad. En sådan ordning kan däremot inte i storlek ersätta en kommunal skatteintäkt från vindkraften, bara utgöra ett komplement.

Tillfälligt stöd för kommunal energiplanering

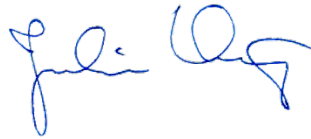
Kommunen anser att ekonomiskt stöd kan vara avgörande för att ge även kommuner med begränsade resurser möjlighet att prioritera att ta fram uppdaterade underlag gällande vindkraft. Den föreslagna perioden behöver däremot förlängas för att kommuner med intresse av att uppdatera sina energiplaner och synen på vindkraft i översiktsplanen, ska hinna med att utnyttja det. Det föreslagna bidraget är också mycket begränsat i storlek, vilket inte heller bidrar till långsiktigheten.

Allmänna synpunkter

Utredningen har valt att koppla författningsförslaget till det enskilda verkets höjd i stället för till tillståndsplikt enligt miljöprövningsförordningen. Det behöver uppmärksammas att det inte finns någon tillståndshavare, vilket är en förutsättning i författningsförslaget, om inte tillståndsplikt följer av miljöprövningsförordningen.

Magnus Jonsson
Kommunstyrelsens ordförande

Joachim Krüger
Kommunchef